

Overdrachtsdocument RAC

Informatienota behorende bij agendapunt 5, voor de vergadering van 16-1-2005

Aanleiding.

Op woensdag 18 maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dit leidt tot nieuwe gemeenteraden en daarmee tot een nieuwe regionale adviescommissie (RAC). In hoofdstuk 7 van onze gemeenschappelijke regeling (hierna GR) staat onder artikel 23 beschreven hoe de regionale adviescommissie wordt samengesteld en welke rollen en taken de commissie heeft binnen de GR Regio Hart van Brabant (hierna GR RHvB). In aanloop naar de nieuwe bestuursperiode en de vorming van een nieuwe RAC is door de huidige commissie teruggekeken naar de afgelopen periode. Deze terugblik (in de vorm van een uitgebreide enquête welke inhoudelijk is besproken binnen de RAC) heeft geleid tot het verzoek om een aantal notities op te stellen voor de nieuwe RAC. Dit vormt de basis voor het overdrachtsdocument. In dit overdrachtsdocument wordt ingegaan op wat de RAC in de afgelopen periode tot stand heeft gebracht, de rollen die de RAC heeft vanuit de GR RHvB en de wijze waarop de RAC haar rol heeft ingevuld. In dit document geeft de RAC haar observaties zodat deze meegenomen kunnen worden naar de volgende bestuursperiode.

1. Doel en positionering van de RAC

De RAC is opgenomen in de GR RHvB opgenomen die per 1 januari 2022 van kracht werd. De RAC werd ingesteld om de betrokkenheid en informatiepositie van gemeenteraden binnen de GR RHvB te versterken. Dit mede in het verlengde van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (hierna Wgr), waarin de betrokkenheid van gemeenteraden steviger zijn verankerd. De positie van de RAC is formeel verankerd in de GR RHvB. De RAC adviseert over procesmatige aspecten van de planning- en control-cyclus en kernagenda, over informatievoorziening vanuit de regio naar gemeenten, over de verbinding tussen regionale ontwikkelingen en gemeentelijke ambities en over de invulling van radenbijeenvakomen.

Samenstelling;

De GR RHvB wordt gevormd door de gemeenten; Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Dongen, Gilze en Rijen, Goirle, Heusden, Hilvarenbeek, Oisterwijk, Loon op Zand, Tilburg en Waalwijk. De GR kent een algemeen bestuur (AB); gevormd door de burgemeesters van alle gemeenten. En een dagelijks bestuur (DB); 3 leden uit het AB die de dagelijkse leiding hebben.

In de RAC zitten raadsleden (geen burgerraadsleden of commissieleden) uit alle deelnemende gemeenten. Iedere raad heeft in de RAC een lid en een plaatsvervangend lid. Daarnaast heeft ook een aantal griffiers of raadsadviseurs zitting in de RAC, ter ondersteuning van de RAC leden. Het Regiobureau voert het secretariaat. Ten behoeve van de samenstelling en de wijze van benoeming is er een reglement van orde (hierna RvO) opgesteld door de RAC.

Er is binnen de huidige RAC brede helderheid over taak en bevoegdheden. Deze staat immers beschreven in de GR. In de praktijk ligt echter de nadruk sterk op informatievoorziening en radenavonden en minder op de bredere verbindende en procesmatige rollen. Deze eenzijdige invulling vormt een belangrijk aandachtspunt voor de volgende periode.

2. Ervaringen met de kernrollen (art. 23 GR / art. 2 RvO)

2.1 Radenavonden (advisering over invulling)

De RAC is vanaf de instelling in 2022 structureel betrokken geweest bij de keuze van onderwerpen, de vormgeving en de evaluatie van radenavonden; alle deelnemers die een bijdrage hebben geleverd aan de evaluatie vinden dat de commissie hier aantoonbaar meerwaarde heeft gehad. De samenwerking met programmabureau en ambtelijke ondersteuning wordt als constructief ervaren, al wordt gebrek aan duidelijke doelen en timing van de radenavonden soms als rem op de effectiviteit genoemd.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Formuleer per radenavond expliciete doelstellingen en gewenste opbrengsten (wat moeten raden weten, vinden of kunnen na afloop?).
- Maak “evaluatie” van elke radenavond een vast agendapunt, met korte terugkoppeling aan AB/DB en raden.
- Betrek griffies eerder bij de agendering, zodat regionale thema’s beter aansluiten op lokale agenda’s en tijdlijnen.
- Naar aanleiding van de ervaringen opgedaan tijdens de twee verenigde vergaderingen in 2025 en de vraag vanuit de RAC om eens voor een andere vorm te kiezen voor een radenavond ligt er een voorstel voor een (andere) werkvorm om zo de betrokkenheid van raden/raadsleden te vergroten. Voorstel is om te werken aan een vorm waarbij raadsleden ‘moties’ en vragen kunnen indienen. De RAC adviseert om dit een ‘voorstel tot bespreking’ te noemen.

2.2 Informatievoorziening vanuit de regio

De RAC heeft zichtbaar bijgedragen aan verbeteringen in website, inzicht in agenda’s en digitale communicatie, maar de eigen impact op de vorm en kwaliteit van de informatievoorziening wordt door veel leden als beperkt of wisselend ervaren. Er is sprake van trage opvolging van adviezen, onvolledige transparantie over resultaten en soms verschil van inzicht over juridische duiding van informatieplichten.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Blijf werken met het instrument ‘vergaderwijzer’, dat in de afgelopen periode is ontwikkeld om raadsleden inzicht te geven in wanneer een onderwerp uit de kernagenda in poho’s wordt en/of zijn behandeld.

- Ontwikkel, samen met het regiobureau, kaders en formats voor regionale raadsinformatiebrieven, besluiten en rapportages (minimumeisen aan helderheid, koppeling met gemeentelijke doelen en financiële consequenties).
- Vraag om een openbaar adviesregister (advies RAC, reactie AB/DB, motivatie bij wel/niet opvolgen) om transparantie en vertrouwen te vergroten.
- Leg in werkafspraken vast dat relevante stukken gelijktijdig en rechtstreeks beschikbaar komen voor alle raden, in lijn met de actieve informatieplicht uit de Wgr.

2.3 Verbindende rol regio-gemeente

De meeste RAC-leden vinden dat de commissie nog nauwelijks functioneert als schakel tussen regionale ontwikkelingen en gemeentelijke ambities of instrumenten. De werkwijze is vooral top-down: regionale plannen worden toegelicht, maar lokale signalen en verschillen komen beperkt gestructureerd terug richting AB/DB.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Richt per hoofdthema (bijvoorbeeld energietransitie, wonen, sociaal domein) een klein linking-pin-team in (RAC-lid + gemeentelijke programmamanager) dat continu verbinding houdt tussen regionale trajecten en lokale beleids- en uitvoeringsagenda's.
- Introduceer een periodiek bottom-up signaleringsmoment (bijvoorbeeld per kwartaal), waarin RAC-leden gemeentelijke observaties bundelen tot één signaleringsrapport voor AB/DB.
- Gebruik een gezamenlijke planning- en controlkalender waarin regionale mijlpalen expliciet gekoppeld worden aan gemeentelijke begrotings- en kadernota-momenten.

2.4 Procesmatige advisering (P&C, ontwerpbegroting, kernagenda)

De procesmatige taak (advisering over planning- en controlcyclus, ontwerpbegroting, kernagenda) is in deze periode beperkt ingevuld; leden noemen complexiteit, afwijkende termijnen en een gebrek aan structurele agendering als verklaring. Slechts een enkeling ervaart dat de RAC hier al redelijk op koers ligt, terwijl de meeste deelnemers dit als ontwikkelpunt zien.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Maak procesmatige advisering een vast, cyclisch onderdeel van de jaaragenda (bijvoorbeeld een "P&C-ronde" voorafgaand aan kadernota, ontwerpbegroting en jaarstukken).
- Vraag het regiobureau per procesdocument om een korte "doorvertaling-notitie" met impact op gemeentelijke doelen, programma's, budgetten en besluitmomenten, zodat raden gerichter kunnen sturen.
- Leg in het RvO vast dat de RAC tijdig wordt betrokken bij de voorbereiding van kernagenda en P&C-producten (met duidelijke deadlines).

3. Relatie met AB/DB en eigen raden

3.1 Gehoord worden door AB/DB

Een deel van de RAC voelt zich serieus genomen, zeker wanneer AB/DB-leden aansluiten bij vergaderingen en ook afspraken worden gemaakt. Tegelijkertijd zijn er ook ervaringen van selectief luisteren, politieke druk bij gevoelige onderwerpen (zoals de verenigde vergadering) en spanningen rond de inzet van de RAC bij vraagstukken over democratische controle.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Herbevestig de onafhankelijke adviesrol en leg in het RvO vast dat de RAC geen standpunt inneemt over het al dan niet houden van verenigde vergaderingen, maar uitsluitend over de kwaliteit van informatie en participatie.
- Spreek met AB/DB af dat belangrijke RAC-adviezen altijd schriftelijk worden becommentarieerd, inclusief motivering bij afwijking.
- Plan ten minste één keer per jaar een strategisch overleg RAC-DB over rol, verwachtingen en wederzijdse leerpunten.

3.2 Inbedding in de eigen raden

Een aantal RAC-leden ervaart goede verankering in de eigen raad, via vaste terugkoppelmomenten, apps of informatieavonden, maar anderen voelen zich nauwelijks gehoord of zien beperkte belangstelling voor regionale thema's. De radenavonden leven niet overal, en deelname is vaak geconcentreerd bij een kleine, vaste groep raadsleden.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Stimuleer dat iedere gemeente expliciete afspraken maakt over: wie is aanspreekpunt, hoe en wanneer wordt teruggekoppeld, en hoe fracties vooraf input leveren.
- Ontwikkel een korte introductie-set voor nieuwe raadsleden (rol RAC, betekenis regio, manieren om invloed uit te oefenen) die direct na verkiezingen wordt gebruikt.
- Betrek griffies actiever, door een vast aanspreekpunt bij de griffie aan te wijzen bij het agenderen van regionale onderwerpen in lokale commissies en fractievergaderingen.
- Onderzoek het instellen van een 'rapporteur' per domein (economie, sociaal domein/ Jeugd, fysiek) Deze goed geïnformeerde RAC leden kunnen de RAC informeren op inhoud en de andere RAC leden informeren zodat op het juiste moment in de eigenraad portefeuillehouders kunnen worden bevraagd.

4. Organisatie: samenstelling, werkwijze en ondersteuning

De huidige samenstelling (iedere gemeente vertegenwoordigd met deelname van het programmabureau) wordt overwegend als passend beoordeeld; vrijwel iedereen vindt dat het aantal leden en adviseurs volstaat om de opdracht uit te voeren. De vergaderfrequentie van zes keer per jaar wordt door de meesten acceptabel gevonden, al ervaren sommigen dit als te veel in verhouding tot de inhoudelijke noodzaak en belasting; de duur van vergaderingen is in de regel “precies goed”.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Behoud de basisopzet (één lid en één plaatsvervanger per gemeente), maar borg continuïteit door bij voorkeur benoeming voor de volledige RAC-periode.
- Werk meer met kleine werkgroepen of themateams die tussen RAC-vergaderingen door zaken voorbereiden, zodat plenaire vergaderingen meer strategisch en minder operationeel worden.
- Onderzoek uitbreiding van professionele ondersteuning: extra griffiecapaciteit voor regionale dossiers, een regionale kennis- en signaleringsfunctie en een compact digitaal dashboard met kerninformatie voor raadsleden.
- Voer eventuele aanpassingen in samenstelling, werkwijze en ondersteuning door in het RvO.

5. Thema's voor de volgende periode

Uit de zelfevaluatie komt naar voren dat RAC-leden vooral onderwerpen uit de kernagenda willen blijven volgen, zoals sociaal domein, jeugdhulp, energietransitie, woningbouw en brede welvaart. Daarnaast wordt genoemd dat de RAC ook andere relevante regionale thema's moet kunnen oppakken, zoals opvang en huisvesting van statushouders en arbeidsmigranten, politieke participatie en governancevraagstukken.

Advies voor de nieuwe RAC:

- Stel aan het begin van de periode een beknopte meerjarenagenda vast met prioritaire thema's, gekoppeld aan de kernagenda én aan actuele regionale opgaven.
- Reserveer ruimte om urgente nieuwe onderwerpen toe te voegen, mits deze onder de doelstelling van versterking van raden en democratische legitimering vallen.
- Plan richting eind van de raadsperiode een gezamenlijke verantwoording over de kernagenda (wat is bereikt, wat niet, en welke lessen trekken raden en bestuur?).

6. Concrete startpunten voor de nieuwe RAC

Voor een snelle start in de nieuwe bestuursperiode kunnen de volgende stappen worden genomen:

- Wijs per griffie een vast aanspreekpunt aan bij het agenderen van regionale onderwerpen in lokale commissies en fractievergaderingen.
- Vaststellen van rol- en werkafspraken met AB/DB, inclusief adviesregister en schriftelijke terugkoppeling op RAC-adviezen.
- Inregelen van structurele agendering: radenavonden, P&C-momenten, signaleringsrondes en thematische linking-pin-overleggen.
- Opzetten van een compact regionaal informatie-dashboard en standaardformats voor raadsinformatie en doorvertaling van regionale besluiten naar gemeentelijke trajecten.
- Organiseren van een gezamenlijke start- of scholingsbijeenkomst voor nieuwe RAC-leden en raadsleden over de positie van de RAC in het licht van de vernieuwde Wgr.

Bronnen/ bijlagen

[1] opdracht-evaluatie-en-vooruitblik-RAC.pdf <https://ppl-ai-file-upload.s3.amazonaws.com/web/direct-files/attachments/41239667/1d2cf8cc-bf9d-4468-98a5-3f41a7c02cc0/opdracht-evaluatie-en-vooruitblik-RAC.pdf>

[2] Verslag-zelfevaluatie-RAC.pdf <https://ppl-ai-file-upload.s3.amazonaws.com/web/direct-files/attachments/41239667/2b3860c9-f3ef-4c66-93ca-455bd9327a13/Verslag-zelfevaluatie-RAC.pdf>

[3] samenvatting-Zelfevaluatie-over-taken-van-de-RAC.pdf <https://ppl-ai-file-upload.s3.amazonaws.com/web/direct-files/attachments/41239667/c3ead609-c132-48ff-8d0a->

Bijlage;

Wat adviseert de RAC richting opstellen van het profiel;

Profiel voor RAC-leden

Aanleiding

Na elke gemeenteraadsverkiezing wordt een nieuwe regionale adviescommissie samengesteld. Ter ondersteuning van het proces tot instellen van een RAC is een profielschets opgesteld. Deze profielschets kan door Raadsleden en aankomende RAC leden worden gebruikt om duidelijk te maken welke kwaliteiten, kennis en vaardigheden gewenst zijn bij leden van die commissie en staat o.a. ten dienste aan de fracties en raden bij selectie en werving, geeft inzicht in de te vervullen rol kwaliteitsborging, transparantie.

Hier is een concept **profielschets** voor een toekomstig lid van de **Regionale Adviescommissie (RAC)** binnen de Gemeenschappelijke Regeling Regio Hart van Brabant:

Profielschets Lid RAC – Regio Hart van Brabant

Doel van de functie

Het RAC-lid is raadslid en vertegenwoordigt de gemeenteraad van zijn/haar gemeente in de Regionale Adviescommissie. De commissie adviseert over procesmatige aspecten van de regionale samenwerking, signaleert verbindingen tussen regionale en lokale ambities, en draagt bij aan een transparante informatievoorziening en effectieve radenbijeenkomsten.

Kerncompetenties

- **Strategisch inzicht**
Kan regionale vraagstukken plaatsen in het bredere kader van gemeentelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.
- **Procesgericht denken**
Begrijpt de planning & control-cyclus en kan adviseren over procesmatige verbeteringen.
- **Communicatieve vaardigheden**
Sterk in het helder verwoorden van standpunten en het verbinden van verschillende belangen.
- **Samenwerkingsgericht**
Werkt constructief samen met collega's uit andere gemeenten en het regiobureau.
- **Signalering & verbinding**
Herkent kansen en risico's in regionale samenwerking en koppelt deze aan lokale ambities.

Ervaring en achtergrond

- **Raadslid** in een van de deelnemende gemeenten.
- Affiniteit met **regionale samenwerking**, bestuurlijke processen of intergemeentelijke projecten.
- Affiniteit met **governance, transparantie** en **democratische legitimiteit**.

Tijdsbesteding

- Deelname aan RAC-vergaderingen (circa 4–6 keer per jaar, op woensdagen van 19.30 tot 21.30 uur te Tilburg).
- Voorbereiding en afstemming met eigen gemeenteraad.
- Deelname aan radenbijeenkomsten en themasessies.